

Az Energiaklub Szakpolitikai Intézet

- *“a szélerőművek engedélyezésével összefüggésben egyes törvények módosításáról”* című törvénytervezethez, illetve
- *„a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 273/2007. (X. 19.) Korm. rendelet, valamint a településrendezési és építési követelmények alapszabályzatáról szóló 280/2024. (IX. 30.) Korm. rendelet módosításáról”* című kormányrendelet

tervezetéhez az alábbi társadalmi véleményt fűzi.

A szélerőművek a hazai energiaátmenet legfontosabb potenciális szereplői a naperőművek mellett. Olcsó, hazai és tiszta energiaforrást biztosítanak, így hozzájárulnak a villamosenergia-szektor üvegházgáz-kibocsátásának csökkentéséhez, az energiaszuverenitási célokhoz, segítségükkel csökkenthető az importáram és a földgázimport mennyisége, és széleskörű alkalmazásukkal a hazai megújulóenergia-termelés is kiegyensúlyozottabbá válhat.

Az elmúlt mintegy másfél évtizedben Magyarország jelentős hátrányt halmozott fel a szélenergia terén: nem csak nem épültek szélerőművek, hanem jelentős számú, különböző szintű jogszabály akadályozza a szélerőművek építését. Az Energiaklub épp ezért üdvözlí, hogy a Kormány jelen tervezetekkel is igyekszik lebontani ezen akadályokat.

Nagy örömmel fogadtuk, hogy a tervezetek preambuluma is kiemeli a szélenergia hasznosításához kapcsolódó, általunk már sokszor megfogalmazott pozitívumokat. Egyetértünk azzal, hogy a megújulókkal előállított energia, így a szélenergia – amelynek hazai adottságai lehetővé teszik annak környezeti és társadalmi szempontból is elfogadható hasznosítását – termelése társadalmi, gazdasági és energiapolitikai érdek, és hogy ezek mentén szükséges olyan jogszabályi környezet kialakítása, ami a környezeti és lakossági érdekek védelme mellett biztosítja a beruházások kiszámíthatóságát.

Ezek megvalósíthatósága érdekében azonban a tervezetek átgondolásra és kiegészítésre szorulnak.

A részleteket illetően:

1. A törvénytervezet 8. §-a csak a villamos energiáról szóló törvény szerinti könnyített térségben megvalósuló szélerőművek esetében engedné meg a legfeljebb 199 méter magasságú szélerőművek telepítését. Ezzel konzerválná A magyar építészetről szóló 2023. évi C. törvényben foglalt 130 méteres korlátozást a nem könnyített térségekben. Ez, ellentmondva a bevezetőben

- foglaltaknak és a jogszabály céljának, akadályozza a szélerőművek terjedését, hiszen legfeljebb 130 méter magasságú szélerőmű telepítése gazdaságtalan.
2. Ezzel párhuzamosan a 199 méteres magasságot is indokolatlanul alacsony korlátnak tartjuk. A napjainkban telepített modern, kiemelkedő hatásfokkal működő szárazföldi szélerőművek, melyek minden más energiaforrással összehasonlítva alacsonyabb LCOE értéket biztosítanak, 180-240 méteres teljes magassággal rendelkeznek (torony+lapát függőleges állásban). A toronymagasság minimum 100 méter, míg a rotorátmérő 150-160 méter.
<https://www.vestas.com/en/energy-solutions/onshore-wind-turbines/4-mw-platform/V163-4-5-MW>
<https://www.vestas.com/en/energy-solutions/onshore-wind-turbines/enventus-platform/v150-6-0>

Az elérhető legjobb technológia hasznosítása alapvető gazdasági és rendszerüzemeltetési érdek, hiszen a kapacitásfaktor (kihasználtság) egyértelmű növekedését biztosítja. Mindezek alapján, javasoljuk az engedélyezhető teljes magasság könnyített térségekre vonatkozó 10-20%-os növelését, hiszen ekkora különbség nem jelentene számottevő tájképi hatást, illetve az egyéb térségekre vonatkozó korlátozás legalább 180 méterre emelését.

3. Míg a könnyített térségek országosan szélesebb területű eloszlására vonatkozó terveket alapvetően üdvözljük, nem értünk egyet a kormányrendelet 2. § (1) bekezdés b) pontjával, ami alapján szélerőművek telepítésének szempontjából könnyített térségek gyakorlatilag csak olyan járásban jelölhetőek ki, ahol szélerőmű vagy szélerőmű park már rendelkezett hatályos kiserőművi összevont engedéllyel. Ez az Energiaügyi Minisztérium közleménye szerint 17 járást jelentene. A tervezett szöveg értelmében, a kijelölés döntő többségében olyan járásokat érintene, ahol már ma is működnek szélerőművek, ami gyakorlatilag kizárja az ország számos területét, ahol ugyancsak kedvező környezeti körülmények teszik lehetővé szélerőművek telepítését. Ez ugyancsak ellentmond a preambulumban foglaltaknak és a jogszabály céljának, akadályozva a szélerőművek terjedését. A könnyített térségek kijelölése ideális esetben a szélenergia-potenciál szempontjából kedvezőbb térségeket jelentené. A jelenleg kijelölt járások esetében akad olyan (pl. Miskolci járás), ahol a potenciál, vagyis az átlagos szélesebesség (energiasűrűség) kizárólag az ökológiai hálózathoz kapcsolódó területeken elégséges, amelyeken a telepítés (helyesen) eleve tiltott. Eközben számos más olyan járás kijelölésére lenne mód, ahol sokkal magasabb átlagos

szélsebesség-értékek

adottak.

<https://map.neweuropeanwindatlas.eu/>

4. A szélérőművek telepítését akadályozó további jogszabályi akadályok lebontására, a vitatott kérdések (pl. katonai radarok miatti, valamint tájképvédelmi, örökségvédelmi korlátozások) rendezésére mihamarabb szükség lenne, a szélenergiás célok teljesíthetősége érdekében. Katonai radarok esetében a nemzetközi gyakorlat a jelenleginél jelentősen kisebb védőtávolság kijelölését teszi indokolttá. Az ökológiai hálózat esetében pedig, míg annak elemei egyértelműen lehatároltak, a tájképvédelmi és örökségvédelmi korlátozások nem egyértelműsítik, hogy pontosan milyen tájképi elemek mekkora védőtávval bírnak, azaz, hogy hol húzódik egy-egy, szélérőművek szempontjából védett táj határa. Az akadályozó jogszabályi akadályok feltárásának folyamatába be kell vonni az érdekelt piaci szereplőket, szakmai szervezeteket, a további érintett minisztériumokat.
5. Az akadályok gyors lebontása azért is szükséges, mert, ahogy az Energiaügyi Minisztérium is elismeri, megfelelő nagyságú széleenergia kapacitás napi és évszakos értelemben is jól egészíti ki a meglévő napenergiás kapacitásokat. A jelenlegi jogszabályi környezet azonban a Nemzeti Energia- és Klímatervben foglalt 1 GW-os, 2030-as szélenergiás célszám mevalósulását is megkérdőjelezi, miközben a 2030-ra tervezett mintegy 12 GW napenergia kiegészítéséhez¹, elsősorban rendszerüzemeltetési, ellátásbiztonsági, másodsorban gazdaságossági szempontból, annak mintegy 50%-át kitevő széleenergia-kapacitás, azaz mintegy 6 GW-ra lenne szükség.

¹ A szél- és napenergia együttes hasznosítása Magyarországon (Energiaklub, 2024, <https://energiaklub.hu/files/study/Energiaklub%20tanulma%CC%81ny%20-%20Sze%CC%81l%20e%CC%81s%20napenergia%20egy%CC%88tt.pdf>)